

Tsunami in Aceh

Enkel bijkomende ellende of aanzet voor vreedzame conflictoplossing?

Lut Van Sant

Aceh is een relatief klein en vooral onbekend gebied in Indonesië, met een eeuwenoude eigen staatsgeschiedenis. De Acehnezen van vandaag hebben nochtans weinig boodschap aan die actieve economische en politieke geschiedenis, aangezien hun levensomstandigheden er met de dag moeilijker op worden. De - ook letterlijk - bewogen actuele situatie heeft Aceh opnieuw in de nationale en internationale kijker gezet, wat op termijn hopelijk de bevolking ten goede komt.

Want het conflict met de Indonesische overheid, dat voor een stuk bewust doodgezwegen wordt, heeft de laatste vijftien jaar dramatische vormen aangenomen en voor velen een uitzichtloze situatie gecreëerd.

TSUNAMI HEEFT ACEH OPNIEUW OP WERELDKAART GEPLAATST

Aceh bestaat al een twaalftal eeuwen, lange tijd als eigen staat in de noordpunt van Sumatra, hoewel niet exact binnen de huidige gebiedsgrenzen. Het oudste sultanaat in Zuidoost-Azië was ten tijde van de middeleeuwen uitgegroeid tot één van de machtigste staten in de regio, op het kruispunt van de

grote commerciële zeeroutes. Als zodanig werd het een mikpunt van de Europese kolonisten en kwam, met de rest van het huidige Indonesië, ook onder Nederlands bewind. Dat werd echter niet te best onthaald. Op het einde van de negentiende eeuw groeide het verzet uit tot een heuse oorlog, die een tachtigtal jaar zou aanslepen. Geschat wordt dat daarin een miljoen Acehnezen het leven verloren, naast tienduizend Nederlanders.

Aceh heeft daarna een erg actieve rol gespeeld in de vorming van de Indonesische onafhankelijke staat na WO II. Maar, al na enkele jaren rees opnieuw verzet tegen het al te centralistische bestuur vanuit Jakarta, dat zich de rijkdom van de streek onrechtmatig toe-eigende. Aceh kreeg in theorie een bepaalde graad van zelfbestuur met een speciaal statuut. Dat werd echter nooit volledig toegepast. Aceh had het bijgevolg voortdurend aan de stok met het autoritaire bewind van Suharto.

Toen in 1970 enorme gasvoorraden ontdekt werden bij Banda Aceh, en Jakarta die volgens eigen criteria ging exploiteren, was de tijd blijkbaar rijp voor georganiseerd politiek

Lut Van Sant heeft als coöperant voor het ACV een jaar in Indonesië gewerkt.

verzet. In 1976 werd *Gerakan Aceh Merdeka* (GAM-beweging voor Vrij Aceh) opgericht. Die wordt sindsdien, naargelang van de partijen, beschouwd als terroristengroep of als volksbeweging voor zelfbestuur. De GAM-leiders leven al jaren in ballingschap in Zweden.

Aceh telt vandaag iets meer dan vier miljoen mensen, die leven op de 57.000 km² van de twee provincies, inclusief 119 eilanden. Naast een industrieel centrum (rond de site van de gasontginning) heeft Aceh een groot stuk intact regenwoud, rijke landbouw- en visserijgronden, mineralen en gas- en olievoorraden. Deze laatste zorgen ervoor dat dit voor Indonesië kleine gebied een vijfde van de nationale exportinkomsten voor zijn rekening neemt, terwijl het maar een aandeel heeft van 2,2% in het bruto binnenlands product (BBP).

ECONOMISCHE GROND VAN HET CONFLICT

Dat het tijdens de koloniale periode vooral economische motieven waren die de politieke onafhankelijkheidseis voedden, ligt voor de hand. Maar diezelfde perceptie van onrechtmatige deelname in de eigen economische rijkdom ligt ook, samen met de beperkte bevoegdheden van de eigen instellingen, aan de grondslag van het conflict met de Indonesische staat.

Onder Suharto werd in Aceh, in de jaren '70, de grootste infrastructuur voor gasontginning ter wereld gebouwd, meer bepaald door Mobil (later Exxon Mobil), met deelname van de nationale oliemaatschappij Pertamina en het Japanse bedrijf Jilco. Die gasfabrieken, en de andere ondernemingen die in de buurt opge-

zet werden en het gas gebruikten, zijn ingeplant op gronden die traditioneel toebehoorden aan de lokale gemeenschappen, van wie ze voor een appel en een ei afgekocht (ontei-gend) werden. De enorme verontreiniging veroorzaakt door deze industrie en de zo goed als onbestaande investeringen in de lokale economie hebben groot ongenoegen gewekt.

Lut Van Sant

Aceh heeft een vrij sterk economisch potentieel, maar dat is nooit echt ontwikkeld.

”

Aceh heeft een vrij sterk economisch potentieel, maar dat is nooit echt ontwikkeld. De belangrijkste activiteiten zijn olie- en gasexploitatie (goed voor 31% van het inkomen van de regio) en landbouw die slechts 3,6% van de Indonesische landbouwproductie vertegenwoordigt (overlevingslandbouw naast plantages van palmolie, rubber, kokos, koffie, kruidnagels, tabak...). Ook de mijnbouw wordt niet maximaal uitgebaat (5% van het nationale mijnBBP) en de industriële sector is goed voor slechts 1,8% van de nationale nijverheidsproductie. Dit alles is zowel oorzaak als gevolg van het politieke conflict in Aceh en brengt mee dat de armoedegraad de laatste jaren tussen de 30 en de 40% ligt.⁽¹⁾

De gasreserves zijn niet eeuwig, en onder druk van de slinkende voorraden verandert het exploitatiegedrag. Om de uitvoer (vooral naar Japan en Korea) veilig te stellen, wordt de toevoer naar plaatselijke industrieën afgebouwd, wat productieverminderingen en bedrijfssluitingen tot gevolg heeft. Vandaar massale ontslagen, bijvoorbeeld in palmolieplantages en chemische bedrijven. Exxon zelf heeft ook ingebonden. De conflictsituatie heeft sinds de jaren '90 een erg zware economische tol geëist, doet investeerders vertrekken en houdt nieuwe investeringen af, zowel binnen- als buitenlandse. Daarbij kunnen veel

kleine boeren en vissers niet werken om veiligheidsredenen. Zonder rekening te houden met de informele economie, wordt de officiële werkloosheid op meer dan 400.000 geraamd – vóór de natuurramp. Schattingen door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) van de impact van de tsunami gewagen hierbij nog eens van 600.000 mensen die hun werk, hun levensonderhoud verloren hebben: vooral vissers, kleine boeren en plantagearbeiders en bescheiden (waaronder veel informele) ondernemers.

RELIGIEUS-CULTUREEL CONFLICT GROTENDEELS GEENSCENEERD

Net als het overgrote deel van de Indonesische bevolking, die bestaat uit tientallen verschillende etnieën, zijn de Acehnezen moslims. Terwijl de islam in andere streken geleidelijk ingevoerd is, en in het assimilatieproces zijn eigen fusies ontwikkelde met – bijvoorbeeld – de traditioneel Javaanse godsdienst, wordt aangenomen dat het sultanaat van Aceh al in de achtste eeuw bestond. Dát en de eeuwenlange staatsontwikkeling van Aceh hebben de islam er diep wortel doen schieten. Deze elementen hebben het zelfbewustzijn van de bevolking en de instellingen van oudsher gekenmerkt.

In tegenstelling tot het beeld dat soms opgehangen wordt van een bijna fundamentalistische regio, is de Acehnese samenleving vrij open en zeker niet extremistischer dan elders in Indonesië. Aceh heeft zich sterk afgezet tegen fundamentalistische oorlogsvoerders die ten tijde van het geweld op de Molukken probeerden steun te vinden in Aceh. De grote Indonesische moslimorganisaties maken van Aceh helemaal geen punt, en de moslimpartijen hebben het bewuste conflict zelfs niet op de agenda gezet van de recente nationale

verkiezingen. Er is in de regio wel een islamitische harde strekking, maar die is erg in de minderheid. Er zijn in Aceh vrij veel sociale bewegingen, ook buiten het traditionele islamverband, en allerhande vrouwenbewegingen. De discussie over de invoering van de shariah-wet wordt veeleer buiten dan binnen Aceh gevoerd, en daarover bestaat helemaal geen consensus.

De culturele verscheidenheid is trouwens tekenend voor heel Indonesië. De vaak gewelddadige conflicten van de laatste jaren hebben veelal een economische grondslag (ongelijkheden tussen verschillende etnieën), en breken ook uit na de val van het Suharto-regime – wat niet wil zeggen dat ze daarvoor niet aanwezig waren, maar de repressie was afdoend. In de periferiegebieden in Indonesië ontstaat groeiend verzet tegen de Javaanse 'cultuur'. Dat is best te begrijpen aangezien de Javanen de grootste bevolkingsgroep uitmaken, waaruit ook de meeste bewindvoerders komen, maar vooral omdat het autoritaire regime en de *crony* economie (economische structuur met grote conglomeraten, gegroeid vanuit zakelijk-politieke belangenvermenging – de *cronies* zijn de leden van de clans die de macht in handen hebben) zich die cultuur toegeëigend hebben.

De Indonesische autoriteiten hebben het argument van het Aceh-fundamentalisme vooral naar buiten uit gebruikt. Zo werden, bijvoorbeeld, de deportaties van politieke gevangenen officieel verantwoord om hen de "Javaanse cultuur en waarden te leren kennen".

POLITIEK CONFLICT EN VUILE OORLOG DOODGEZWEGEN

De oprichting van GAM (en later de gewapende arm TNA) was op zich al een uiting van het bestaande conflict. De beweging kreeg

meer aanhang in de mate dat de repressie vanuit Jakarta intenser werd. Daartegenover is de gewone bevolking de laatste jaren de geweldsituatie meer dan beu, evenals de stigmatisering gerekend te worden tot de ene of de andere conflictpartij. GAM heeft de laatste jaren meer zijn toevlucht genomen tot gewapend verzet en guerrillapraktijken. Aceh is verdeeld in GAM-zones en legerzones, waarbij deze twee zich bezondigen aan intimidatie, afpersing, rekrutering van kindsoldaten enzomeer. De geweldpleging door de veiligheidsdiensten is echter veel omvangrijker en meer structureel ingebed, zoals een korte chronologie van het conflict doet blijken, en zoals door talrijke binnen- en buitenlandse mensenrechtenactivisten aangeklaagd werd.

In Indonesië had het leger onder Suharto de zogenaamde *dwifungsi*: naast de militaire ook een heel grote sociale (en *de facto* economische) rol. Het is vooral in de jaren '90 dat het geweld in Aceh escaleert, toen Suharto besliste het leger in te zetten om het gebied te bevrijden van de GAM en de eenheid van het land te vrijwaren. Onder de repressie van de troepen won GAM steeds meer aanhang. In de gebieden die zij controleerde, werden duizenden mensen gedeporteerd (direct opgelegd of indirect gedwongen), zowel binnen Aceh als naar andere streken. Men kon er immers op elk moment van beschuldigd worden een GAM-aanhanger te zijn. Of zelfs zonder beschuldiging gedood worden in een razzia, verkracht, gekidnapt of vermoord, 'verraden' door een spion van het leger...

Na de val van Suharto verandert de situatie niet wezenlijk. In 1999 komt de bevolking voor het eerst massaal op straat om - op initiatief van de GAM-leiders - een referendum

te eisen dat een uitweg moet bieden voor het gewapende conflict. De massale steun voor deze volksraadpleging (in de euforie van de democratisering) noopt onder de eerste democratische president Gus Dur tot onderhandelingen tijdens de zogenaamde *Humanitarian Pause* in 2000, internationaal gesteund. Het leger ter plaatse leeft het bestand niet na en de onderhandelingen worden opgeschort. In 2000 pleegt de GAM ook meerdere aanslagen op regeringsgebouwen. In maart 2001 schort Exxon de productie om veiligheidsredenen op (waarbij niet duidelijk is van welke kant de bedreigingen komen). Onder druk daarvan en omwille van het politieke gewicht van het leger en aanverwante belangengroepen moet Gus Dur een presidentieel decreet uitvaardigen. Daarin tracht hij formeel de globale situatie te regelen, met tegemoetkomingen qua zelfbestuur en economische *return*, maar waarvan enkel het hoofdstuk 'veiligheid' uitgevoerd wordt door meer troepen te sturen. In die periode krijgen vele mensenrechtenactivisten het hard te verduren: ze worden gedood of bedreigd en verlaten de streek zodat er nog minder naar buiten komt over schendingen, die schering en inslag zijn. Het leger begint paramilitaire milities op te zetten en te trainen. De GAM begint acties te ondernemen tegen de mensen van Javaanse afkomst - die als eersten door het leger 'gerekruteerd' worden voor de intelligentediensten.

In 2001 laat het leger Gus Dur vallen om de nieuwe presidente Megawati aan de macht te helpen, en haar onder het mom van de nationale eenheid speciale troepen te laten sturen naar Aceh. De druk op niet-gouvernementele organisaties en journalisten wordt verhoogd; ondermeer de VN-organisaties UNDP en

Lut Van Sant

De Acehnese samenleving is vrij open en zeker niet extremistischer dan elders in Indonesië.

”

Unicef verlaten Aceh. Yudhoyono, de huidige president, is dan minister voor politieke en veiligheidszaken. De situatie wordt onhoudbaar. Onder internationale druk en *dito* deelname komt men tot een akkoord in december 2002 om 28.000 manschappen te 'verplaatsen', er wordt gesproken van verkiezingen en een brede dialoog in de *joint-operation*. Maar het leger aanvaardt dit niet. Het is ook niet erg logisch aan een oorlogsinstelling te vragen dat ze het vredesproces op gang trekt. Resultaat nul dus.

In mei 2003 wordt de krijgswet uitgevaardigd, er komen extra troepen en de militairen nemen nu ook formeel het bewind in handen. Op zes maanden tijd zou men resultaat zien. Een half jaar later wordt de krijgswet verlengd, zonder enige evaluatie, en ondanks internationale oproepen tot onderhandeling. In mei van vorig jaar wordt ze omgevormd tot een 'civil emergency'-toestand, wat enkel een formeel verschil blijkt te geven. De deelname aan de nationale verkiezingen in april was in Aceh 94%, een stuk hoger dan het Indonesische gemiddelde – wat een aanduiding is van de efficiëntie van het angstklimaat. Van dan af is er niks meer veranderd en staat Aceh niet meer op de nationale of internationale agenda.

Bij dit alles moet men rekening houden met de realiteit van de Indonesische veiligheidsdiensten. In theorie is de binnenlandse veiligheid bevoegdheid voor de nationale politie (POLRI), die rechtstreeks afhangt van de president. In Aceh kwam die in rivaliteit met het TNI, het nog steeds erg machtige leger, dat maar voor 25% betaald wordt vanuit het nationale budget – voor de rest van zijn inkomsten moet het zelf zorgen. Dat gebeurt

door de grote 'stichtingen' van het leger, maar ook rechtstreeks door allerlei zakelijke praktijken en misbruiken, die in andere landen direct als corruptie zouden bestempeld worden. Zo heeft het leger mettertijd in Aceh belangen opgebouwd in de houtkap, de visserij, de mijnbouw, en vooral de veiligheid van privé-personen en bedrijven. De burgerlijke machthebbers zijn grotendeels gecorrumpeerd, voor zover dat nog nodig was, vermits ze toch in de realiteit buiten spel zijn gezet.⁽²⁾

UITZICHT OP OPLOSSING?

Verskillende elementen laten toe te veronderstellen dat er enige beweging moet komen in de patsituatie waarin Aceh de laatste jaren verzeild is geraakt.

Ten eerste is er de noodzaak aan wederopbouw, waarbij veel moet geïnvesteerd worden in civiele en economische infrastructuur. Niet enkel om humanitaire redenen:

de gasinfrastructuur is namelijk ongedeed uit de brand gekomen en moet kunnen draaien. In die wederopbouw zal wel degelijk moeten gelet worden op risico's van corruptie, maar zolang de internationale gemeenschap haar ogen op Indonesië gevestigd houdt, blijft dat gevaar beperkt. De financiële-donorlanden van Indonesië hebben hierop trouwens in hun (CGI-)vergadering van januari nog de aandacht gevestigd. Het zal erop aankomen de investeringen zoveel mogelijk uit te voeren in functie van de versterking van het eigen economisch potentieel in Aceh.

Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de grote internationale hulporganisaties en de VN-agentschappen, die, buiten hun mensen ter plaatse voor de noodhulp, vertegen-

Lut Van Sant

Aceh staat niet meer op de nationale of internationale agenda.

woordiging hebben in Jakarta en actief kunnen meewerken aan een degelijke beleidsvorming. Als deze organisaties bewust willen kiezen voor samenwerking en coördinatie met de representatieve sociale bewegingen in Aceh, kunnen die enkel versterkt uit de bus komen en een positieve sociale structuur bieden voor de toekomst van de Acehnese samenleving – na het conflict.

Het grote obstakel voor een politieke oplossing in Aceh zijn de *de facto* machthebbers, zowel ter plaatse als binnen de nationale Indonesische politiek. De democratisering die aan de gang is, heeft nog geen efficiënte en representatieve instellingen doen ontstaan. Ook blijft de reële besluitvorming onder grote druk staan van traditionele belangengroepen, gekenmerkt door een vermenging van zakelijke, politieke en militaire macht. Zij die belang hebben bij de bestaande situatie gaan die niet gemakkelijk uit handen geven. Het leger is gebaat met het voortbestaan van de terreur.

Dat is duidelijk gebleken uit de reacties, de eerste weken na de tsunami, waarbij geen gelegenheid onbenut gelaten werd om GAM-aanhangers te intimideren, zelfs in hun vlucht uit de geteisterde gebieden, en te arresteren. De dreiging om de internationale noodhulpers binnen enkele weken Aceh uit te zetten, moet in dezelfde zin geïnterpreteerd worden. Als blijkt dat er toch niet zo'n groot veiligheidsrisico bestaat – "omwille van mogelijke GAM-aanslagen" – kan dat vrij snel gecreëerd worden...

De nieuwe president Yudhoyono zou hierbij goede punten kunnen scoren en sterk aan geloofwaardigheid winnen, in binnen- en buitenland. Hij is zelf ex-militair, kent de situatie dus en heeft het leger niet rechtstreeks tegen zich. Wat hem echter ook geen *carte blanche* geeft in Aceh. Zijn beslissingen in dit dossier zullen zeker mee bepaald zijn door die op andere terreinen: een hervormingswet van het leger staat op til, de decentralisering is

nog niet afgerond, er zijn conflicten in andere regio's waar ook grote belangen op het spel staan... Maar hij heeft ervaring met het conflict in Aceh en is in principe voorstander van dialoog.

De GAM-leiders in ballingschap hebben onmiddellijk na de tsunami hun bereidheid tot een bestand aangegeven, en de hoop op een hervatting van de dialoog voor de wederopbouw. In hoeverre die bereidheid gemeend is, en gedragen door de hele GAM-aanhang, zal de volgende maanden moeten blijken. De bevolking van Aceh heeft er alle belang bij dat de nu te nemen beslissingen kunnen bogen op een zo groot mogelijke consensus, wil men scenario's vermijden waarbij de conflicterende partijen van de gelegenheid willen

gebruik maken om de andere 'uit te schakelen'. Er is alleszins sprake van eerste contacten voor de volgende weken.

Aceh is niet groot, en de internationale gevoeligheid en solidariteit blinken vaak niet uit door langdurige belangstelling. De Acehnezen kunnen best hopen dat er zo vlug mogelijk een minimaal akkoord komt over een open onderhandelingsagenda. Die hebben ze dan toch al, en daarin kan de internationale gemeenschap betrokken worden zodat het geweld niet opnieuw in de doofpot wordt gestopt. En terwijl de politici dan blijven onderhandelen, kunnen de Acehnezen die de ramp overleefden misschien eindelijk opnieuw aan het werk en opnieuw denken aan een toekomst zonder geweld.

Wat doet Wereldsolidariteit in Aceh (Indonesië)?

In tijden van nood kent men zijn vrienden. Dat is het minste wat kan gezegd worden naar aanleiding van de tsunami-ramp die op 26 december 2004 de geschiedenis in Zuidoost-Azië een nieuwe wending heeft gegeven. En voor de provincie Aceh, Noord-Sumatra, schieten woorden tekort. Wie er op bezoek gaat, belandt in een apocalyptisch landschap, alsof het hier Hiroshima of Nagasaki betrof. Wereldsolidariteit (WS) werkt al vele jaren samen met de Indonesische vakbond SBSI, die in het getroffen Aceh een sterke verankering heeft. Daarom heeft WS zich onmiddellijk betrokken gevoeld. Op zulke momenten laat je je vrienden en partners niet los. Integendeel.

SBSI

Het is voor de vakbeweging makkelijker om voet aan de grond te krijgen in Europese en Amerikaanse bedrijven dan in Aziatische. Deze laatste hebben minder scrupules om de wet te overtreden, hun werknemers te chanteren en zo nodig de autoriteiten om te kopen.

De economische toestand in Indonesië verbetert slechts langzaam, en hetzelfde kan gezegd worden van de rechten van de arbeiders. Er zijn wetten in voege, maar zij worden slechts zelden correct en onverkort toegepast. Indonesië heeft de acht *core conventions* van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) geratificeerd, maar past ze niet toe (veelal omdat de

goedkeuring gebeurt door de centrale overheid, die dan de verantwoordelijkheid voor de toepassing afwentelt op de lokale overheden, die ze op hun beurt naast zich neerleggen).

SBSI telt momenteel nog steeds 1.700.000 leden, waarvan ongeveer 330.000 bijdragenbetalenden. De organisatie heeft 104 gesalarieerde medewerkers in dienst.

SBSI IN ACEH VÓÓR DE TSUNAMI

Tot voor enkele maanden had SBSI een kantoor in Banda Aceh. De vorige regionale coördinator (die, voor zover bekend, zou zijn omgekomen in de vloedgolf) heeft de plaatselijke leden van SBSI nooit correct geregistreerd. Het is bijgevolg onduidelijk hoeveel leden er waren en in welke sectoren ze werkten. Een groot aantal militanten komt uit de mijn- en energiesector (gasontginning), maar er zou ook een grote groep vissers geweest zijn.

Toen de nieuwe regionale coördinator voor Aceh, Amiruddin, in oktober 2004 verkozen werd, is het kantoor verhuisd naar Lhok Seumawe. De belangrijkste reden hiervoor is dat vlak bij deze stad, in Lhok Sukon, een grote productie-eenheid van Exxon Mobile gelegen is, waar veel militanten vroeger tewerk gesteld waren – hierover later meer. Amiruddin is begonnen met het systematisch registreren van de SBSI-leden. Eind januari staat de teller op 1.800, maar enkel voor Lhok Seumawe en uit de *Mining & Energy federation*. Het is op dit ogenblik nog niet duidelijk hoeveel leden er zijn in andere delen van Aceh (bijvoorbeeld in de zwaar getroffen westelijke regio).

SBSI heeft inmiddels al stappen gezet om in de nabije toekomst een nieuw kantoor te openen in Banda Aceh: registratie bij de plaatselijke overheid en dergelijke meer.

WERKNEMERS VAN EXXON MOBILE IN LHOK SUKON

Exxon Mobile heeft meerdere grote productie-eenheden op Sumatra. In één daarvan, die in Lhok Sukon, was SBSI tot voor kort sterk vertegenwoordigd (alle 1.800 geregistreeerde leden komen daar vandaan).

De wet in Indonesië bepaalt dat, als iemand d.m.v. tijdelijke contracten in dienst genomen wordt (meestal arbeidsovereenkomsten van zes maanden tot één jaar) en dit voor twee jaar, hij dan een contract van onbepaalde duur moet krijgen.

De voordelen van zo'n contract zijn: 1) van sociaalrechtelijke aard (ziekteverzekering) en 2) dat een eventuele ontslagvergoeding berekend wordt in functie van de duur van de tewerkstelling.

Exxon Mobile weigert echter zich naar de wet te richten en heeft zijn werknemers consequent contracten van bepaalde duur gegeven. De regering heeft daar nooit tegen kunnen of willen optreden.

Het bedrijf is in 2003 begonnen met het terugschroeven van zijn activiteiten in Lhok Sukon en heeft beslist een aantal werknemers te ontslaan. Omdat het geweigerd had hen contracten van onbepaalde duur te geven, heeft het hun ontslagvergoeding berekend op basis van het laatste tijdelijke contract. Het gevolg is dat zelfs mensen die de helft van hun leven voor Exxon Mobile gewerkt hebben (sommige tot 23 jaar) het moesten stellen met een vergoeding van 180 dollar.

PERSCONFERENTIE SBSI

SBSI heeft zijn engagement voor de wederopbouw in Aceh wereldkundig gemaakt tijdens een persconferentie op 23 januari in het *Café Venezia* in centraal Jakarta. Die werd bijgewoond door een vijftiental journalisten van de geschreven pers en één cameraploeg van het nationale station MetroTV (uitgezonden de ochtend nadien in het journaal van acht uur).

Marc Van Lint, WS-coöperant in Zuidoost-Azië, geeft een korte toespraak waarin hij in naam van WS en de arbeiders van België zijn medeleven uitdrukt met de getroffen families en wijst op de brede golf van solidariteit in Europa.

WS EN SBSI INVESTEREN IN PROGRAMMA VOOR HERSTEL EN WEDEROPBOUW

Al meer dan twintig jaar werkt WS samen met sterke en zeer actieve partners in Sri Lanka, Indonesië, Thailand en India. Net zoals in Afrika, Latijns-Amerika en de rest van Azië ondersteunt WS er nationale sociale bewegingen in de uitbouw en versterking van hun lokale groepen.

In Indonesië is de onafhankelijke vakbond SBSI partner van WS. SBSI heeft een belangrijke werking in Aceh, Noord-Sumatra, en werd daar zwaar getroffen door de tsunami. Daarom hebben WS en SBSI in december al besloten om samen een hulpprogramma voor de getroffen families in de regio op te zetten. WS organiseert de internationale solidariteit en heeft daarbij de steun van de christelijke arbeidersbeweging ACW (MOC) in België met meer dan 4,2 miljoen leden uit sociale bewegingen als de vakbond ACV en de mutualiteit CM. WS ondersteunt ook de World Confederation of Labour (WCL), die 144 onafhankelijke syndicale organisaties verzamelt uit 116 landen. SBSI is daar óók bij aangesloten.

Bij al deze sociale bewegingen zijn de arbeiders en hun gezinnen in sectoren zoals visserij, transport, bouwsector, energie en mijnbouw zowel leiders en initiatiefnemers als doelgroep van de acties. Maar ook met de informele sector en arbeidsters in de vrijhandelszones wordt een stevige werking uitgebouwd.

Vroegere specifieke samenwerkingsprogramma's (ondermeer met de Europese Unie) hebben bewezen dat SBSI voldoende lokaal verankerd is en de nodige capaciteit heeft om dit her-

stel- en wederopbouwprogramma tot een goed einde te brengen. WS heeft aanvaard de coördinerende rol te spelen voor de programma's en initiatieven van herstel en wederopbouw van SBSI. WS en SBSI zullen samen de nodige middelen (mankracht en financies) inzetten om deze programma's te realiseren in het belang van de arbeid(st)ers en hun gezinnen. Daartoe heeft WS alvast een fonds van 300.000 euro vrijgemaakt. WS heeft Marc Van Lint, coöperant voor de regio met standplaats Dhaka (Bangladesh), opdracht gegeven SBSI te ondersteunen in het opzetten en uitwerken van dit programma.

Brussel, 23 januari 2005

HULPKONVOOI

Op 24 januari vertrok een eerste konvooi van SBSI en WS naar het getroffen Aceh. In Medan werden een vrachtwagen en twee auto's gehuurd om hulpgoederen naar Lhok Seumawe te brengen. Het materiaal zelf werd grotendeels in Medan aangekocht.

Begunstigden waren de tachtig families van SBSI-leden uit Lhok Seumawe die hun huis geheel of gedeeltelijk verloren in de tsunami. Het gaat dus om alle materieel getroffen leden van SBSI, met dien verstande dat een groot deel van de aangeslotenen niet geregistreerd is. Van deze laatsten is er geen nieuws.

Elke familie kreeg:

- kookvuur, pan en ketel, emmer;
- glazen, borden en bestek;
- 30 kg rijst, 2 liter olie, 5 kg suiker, 2 kg zout;
- zeep, tandpasta, maandverband, handdoek;
- ondergoed, sarong, bidmatje;
- schoolgerief en -uniform voor de kinderen.

De totale waarde van deze goederen was naar verluidt zesduizend dollar plus duizend dollar voor het transport. Vijfduizend dollar werd gehaald uit WS-fondsen. Ook het Zweedse *Olaf Palme International Centre* deed zijn duit in het hulpzakje.

(M.V.L.)

(1) Officiële armoedegrade in Aceh in 1999: 14,7%; in 2002 gestegen tot 29,8%. Cijfers uit het *National Human Development Report 2004* van UNDP, uitgewerkt met het Indonesische Planbureau Bappenas.

(2) De rol van Exxon-Mobil in het conflict is niet te onderschatten: de veiligheid van de hele industriële infrastructuur wordt door leger en politie verzekerd. De oliemaatschappij betaalt voor die bescherming een officiële prijs en blijkt ook officieuze tegemoetkomingen. De militaire posten bij de bedrijven zijn gebruikt voor repressie-activiteiten en geweldsmisbruiken.

De zee...

*Toen ik het dodelijke geweld van de zee vernam,
een zee van verdriet en verwoesting tot gevolg,
vroeg ik de oceaan even om meer liefde.*

*En de zee leerde mij nederigheid,
want de mens is nietig en klein,
al te kwetsbaar bij een vloed van geweld.*

*En ik begreep
dat niet alleen het water moest ingedijkt,
maar veeleer de macht van de mens,
die meent alles en allen naar zijn hand te zetten,
en de aarde en de zee te kunnen gebruiken
voor eigen macht en gewin.*

*Toen vroeg ik de mens om meer liefde,
niet om door liefde macht te hebben
over mens en aarde en water,
want de mens is nietig en klein.*

*Ik vroeg de mens om liefde,
om het indijken van macht,
vanuit het besef van eigen nietigheid,
waardoor een mens beseft een ander nodig te hebben.*

*En druppelsgewijs ontstond
een zee van echte solidariteit,
niet een bundeling van machten,
maar een saamhorigheid van onmachten,
die weet hebben van nietigheid en kwetsbaarheid,
en die door hebben dat wij elkaar nodig hebben,
vandaag en morgen en altijd weer opnieuw.*

*Toen was er geen arme en geen rijke wereld meer,
toen had ieder besef van eigen kwetsbaarheid:
grondstoffen werden niet langer geroofd,
maar gedeeld tot welzijn van allen,
de zee niet langer geplunderd, maar als vader
gerespecteerd tot geluk van velen, en de aarde
werd weer moeder, bewoond door kinderen,
die broeder en zuster waren,
en niemand stond boven een ander.*

*Ik vroeg de zee om meer liefde,
en de Liefde vroeg in mij,
en er kwam een zee van solidariteit,
nooit meer in te dijken, zolang de mens
de vraag naar Liefde echt hoort.*

Luc Vandenabeele, ACW-pastor Oostende-Westhoek

A black and white photograph showing a boat on a beach. Several people are in the shallow water, some appearing to be struggling or helping with the boat. The background shows trees and a shoreline.

TSUNAMI

WERELDSOLIDARITEIT
HELPT
GETROFFEN PARTNERS
799-5500000-05
www.wereldsolidariteit.be